

9/11/2023

LUB Sem-IV / BLB Sem-VIII

Paper / Subject Code: 37914 / Any one of the following: Criminology and Correctional Administration.

Time: 2 Hrs.

Marks: 60

1. All question are compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks.
3. Write relevant case laws wherever necessary

Q.1 Answer in not more than two sentences (Any six)

12 marks

- a) What is criminology?
- b) Define juvenile delinquency.
- c) Define Special home.
- d) What are the objectives of Punishment?
- e) State any two causes of Corruption.
- f) What is an observation home?
- g) What is victimology?
- h) Explain organized crime.
- i) Define Juvenile in need of care and protection.
- j) Who is a Probation Officer?

Q.2 Write short notes (Any two)

12 marks

- a) Juvenile Justice Board.
- b) Cyber Crimes.
- c) White-collar crime.
- d) Preventive theory.

Q.3 Solve any two of the following

12 marks

1. 'A', 'B', 'C' and 'D' are involved in an organized crime and B commits murder.
 - a. What is the liability of all of them?
 - b. State 5 measures to curb organized crime.
2. 'A' was falsely accused and implicated in a murder and kept behind bars for over 5 years as an under-trial. B, a police officer demands a bribe to treat him well in prison.
 - a. Advise 'A' what can be done in such a situation.
 - b. Suggest any 2 measures that can be undertaken to protect prisoners from corrupt officers in prisons.
3. Dhanu, a habitual criminal, is convicted for rape and sentenced to life imprisonment.
 - i) Can he be released? If yes, then under what provisions?
 - ii) What is the difference between probation, parole and furlough?
4. A woman kills her son as told to her by a baba so that she can get closer to god. Accordingly she poisons and kills her son.
 - a. Explain the offence committed by the woman.
 - b. Explain the offence committed by the baba.

Q.4 Answer any two of the following

24 marks

- a) Discuss and write the scope and importance of criminology.
- b) Discuss the sociological school of criminology.
- c) Should Capital Punishment be abolished?
- d) Explain in detail Prison reform in India.

(मराठी रुपांतर)

वेळ २ तास

एकूण गुण ६०

सूचना: १.सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत

२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात

३. आवश्यक तेथे संबंधित केस कायदे लिहा

प्र. १ प्रत्येकी ६ पैकी १० मध्ये एक किंवा दोन वाक्यात उत्तर द्या.

(१२ गुण)

अ. गुन्हा व गुन्हेगार शास्त्र म्हणजे काय?

ब. बालगुन्हेगारीची व्याख्या सांगा.

क. विशेष घराची व्याख्या सांगा.

ड. शिक्षेची उद्दिष्टे काय आहेत?

इ. भ्रष्टाचाराची कोणतीही दोन कारणे सांगा.

फ. निरीक्षण गृह म्हणजे काय?

ग. बळीशास्त्र म्हणजे काय?

ह. संघटित गुन्हेगारीचे स्पष्टीकरण द्या.

य. आधार आणि संरक्षणाची गरज असलेल्या किशोरवयीन मुलांची व्याख्या सांगा.

ज. प्रोबेशन ऑफिसर म्हणजे कोण?

प्र. २ लघु नोट्स (कोणत्याही २)

(१२ गुण)

अ) बाल न्याय मंडळ.

ब) सायबर गुन्हे.

क) व्हाईट कॉलर / पांढरपेशी गुन्हे.

ड) प्रतिबंधात्मक सिद्धांत.

प्र. ३ परिस्थितीजन्य समस्यांची उत्तरे द्या (कोणत्याही २)

(१२ गुण)

१) अ, ब, क आणि ड संघटित गुन्हात सामील आहेत आणि ब एक खून करतो.

अ) त्यांची जबाबदारी काय?

ब) संघटित गुन्हेगारीला आळा घालण्यासाठीचे ५ उपाय सांगा.

२) "अ" ला खोल्या आरोपावरून एका खुनात गोवण्यात आले आणि ५ वर्षांहून अधिक काळ कारागृहात ठेवण्यात आले. ब, एक पोलीस अधिकारी तुरुंगात त्याच्याशी चांगले वागण्यासाठी लाच मागतो.

अ) अशा परिस्थितीत काय करता येईल याचा सल्ला "अ" ला द्या.

ब) कारागृहातील भ्रष्ट अधिकाऱ्यांपासून कैद्यांचे रक्षण करण्यासाठी कोणतेही २ उपाय सुचवा.

३) धनू, एक नित्य /सवयी गुन्हेगार, बलात्कारासाठी दोषी ठरला आहे आणि त्याला जन्मठेपेची शिक्षा झाली आहे.

अ) त्याला सोडता येईल का? जर होय, तर कोणत्या तरतुदीनुसार?

ब) प्रोबेशन, पॅरोल आणि फर्लोमध्ये काय फरक आहे?

४) देवाच्या जवळ जावे म्हणून एका बाईने तिला एका बाबाने सांगितल्याप्रमाणे विष देऊन आपल्या मुलाला मारते.

अ) महिलेने केलेला गुन्हा स्पष्ट करा.

ब) बाबांनी केलेला गुन्हा समजावून सांगा.

31124

Page 3 of 4

प्र. ४ खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या (कोणतेही २).

(२४ गुण)

- अ) गुन्हा व गुन्हेगार शास्त्राची व्याप्ती आणि महत्त्व यावर चर्चा करा.
- ब) गुन्हेगारीशास्त्राच्या समाजशास्त्रीय शाळेची चर्चा करा.
- क) फाशीची शिक्षा रद्द करावी का?
- ड) भारतातील तुरुंग सुधारणांचे विस्तृत/ सविस्तर वर्णन करा.

Time: 2 Hrs.

Marks: 60

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks.
3. Write relevant case laws wherever necessary

Q.1 Answer in not more than two sentences (Any six) 12 marks

- a) What is the meaning of prison and lockup?
- b) What do you mean by atavism?
- c) What do you mean by hedonistic and egoistic approach to criminal behavior?
- d) State the scope of Criminology.
- e) What is the cause of crime according to the pre classical school?
- f) What are the characteristics of pseudo criminals?
- g) What kinds of punishment are given under IPC 1860?
- h) What is Probation?
- i) What do you mean by Organized Crime?
- j) What is Victimology?

Q.2 Write short notes (Any two) 12 marks

- a) Neo classical school of Criminology
- b) Preventive theory of Punishment
- c) Criminality in prisons
- d) Habitual Criminals

Q.3 Solve any two of the following 12 marks

1. An executive is caught in possession of reasonable quantity of drugs.
 - a. Can he be arrested without a warrant? Give reasons.
 - b. Which court has cognizance in such matters?
2. A young soldier about 21 years who was neither intelligent nor vicious but was subject to epileptic fits. During fits he attacked and killed eight comrades and then fell into deep sleep of 12 hours and when awoke he forgot everything.
 - a. Which theory studied the case? How are criminals classified?
 - b. What are the causes of crime according to this theory?
3. A boy of twelve years was a co accused in gang rape and murder.
 - a. Explain the act under which he will be tried.
 - b. State the remedies provided under the act.
4. Two persons were sentenced to life imprisonment and are well behaved.
 - a. Can they be sent to open prison?
 - b. State the Advantages and disadvantages of open prison.

Q.4 Answer any two of the following 24 marks

- a) Explain the Sociological Theory
- b) Write an essay on "Media and Crime".
- c) Discuss the Indian Prison System with special emphasis on Reform.
- d) Should Capital Punishment be abolished?

(मराठी रुपांतर)

वेळ २ तास

एकूण गुण ६०

सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत

२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात

३. आवश्यक तेथे संबंधित केस कायदे लिहा

प्र. १ प्रत्येकी ६ पैकी १० मध्ये एक किंवा दोन वाक्यात उत्तर द्या.

(१२ गुण)

अ) तुरुंग आणि लॉकअपचा अर्थ काय आहे?

ब) अटॉर्नीव्हिलम म्हणजे काय?

क) गुन्हेगारी वर्तनासाठी हेडोनिस्टिक आणि अहंकारी दृष्टिकोन म्हणजे काय?

ड) गुन्हा व गुन्हेगार शास्त्राची व्याप्ती सांगा.

इ) प्री क्लासिकल स्कूलनुसार गुन्हाचे कारण काय आहे?

फ) छद्म गुन्हेगारांची वैशिष्ट्ये कोणती आहेत?

ग) आयपीसी १८६० अंतर्गत कोणत्या प्रकारची शिक्षा दिली जाते?

ह) प्रोबेशन म्हणजे काय?

य) संघटित गुन्हेगारी म्हणजे काय?

ज) व्हिक्टिमोलॉजी म्हणजे काय?

प्र. २ लघु नोट्स (कोणत्याही २)

(१२ गुण)

अ) गुन्हा व गुन्हेगार शास्त्राचे निओ क्लासिकल स्कूल

ब) शिक्षेचा प्रतिबंधात्मक सिद्धांत

क) तुरुंगातील गुन्हेगारी

ड) सवयीचे गुन्हेगार

प्र. ३ परिस्थितीजन्य समस्यांची उत्तरे द्या (कोणत्याही २)

(१२ गुण)

१) एक कार्यकारी अधिकारी वाजवी प्रमाणात अमली पदार्थ ताब्यात घेताना पकडला जातो.

अ) त्याला वॉरंटशिवाय अटक करता येईल का? कारणे द्या.

ब) अशा प्रकरणांमध्ये कोणत्या न्यायालयाची दखल आहे?

२) सुमारे २१ वर्षांचा एक तरुण सैनिक जो हुशार किंवा लबाडपण नव्हता परंतु फिटसच्या/मिरगीच्या आजाराच्या अधीन होता. फिटसच्या वेळी त्याने आठ कॉम्प्रेड्सवर हल्ला करून त्यांना ठार मारले आणि १२ तासांच्या गाढ झोपेनंतर जेव्हा जाग आली तेव्हा तो सर्वकाही विसरला होता.

अ) कोणत्या सिद्धांताने केसचा अभ्यास केला? गुन्हेगारांचे वर्गीकरण कसे केले जाते?

ब) या सिद्धांतानुसार गुन्हेगारीची कारणे कोणती?

३) बारा वर्षांचा एक मुलगा सामूहिक बलात्कार आणि हत्या प्रकरणात सहआरोपी होता.

अ) त्याच्यावर कोणत्या कायदानुसार खटला चालवला जाईल हे स्पष्ट करा.

ब) अधिनियमांतर्गत दिलेले उपाय सांगा.

४) दोन व्यक्तींना जन्मठेपेची शिक्षा ठोठावण्यात आली आणि त्यांची वर्तणूक चांगली आहे.

अ) त्यांना खुल्या तुरुंगात पाठवता येईल का?

ब) खुल्या कारागृहाचे फायदे आणि तोटे सांगा.

प्र. ४ खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या (कोणतेही २).

अ) समाजशास्त्रीय सिद्धांत स्पष्ट करा.

(२४ गुण)

ब) " माध्यमे/मीडिया आणि गुन्हे" या विषयावर एक निबंध लिहा.

क) सुधारणा सिद्धांतावर विशेष भर देत भारतीय तुरुंग व्यवस्थेची चर्चा करा.

ड) फाशीची शिक्षा रद्द करावी का?

18/11/22

OP: 10011221

Time: 2 Hours

Marks 60

- N:B:
1. All questions are compulsory.
 2. Use case laws wherever required.

I ANSWER IN NOT MORE THAN TWO SENTENCES (Any 6)

12 marks

1. Under which Act a prisoner failing without sufficient cause to observe any of the condition on which parole was granted to him shall be deemed to have committed a prison offence?
2. Which is the last Jury trial Case in India under Criminal Procedure Code 1973?
3. Write any two causes of Crime.
4. What is Victimless Crime?
5. In Ramamurthy vs. State of Karnataka the Supreme Court of India has given directions for which reforms?
6. Explain the section of the Indian Penal code which gives immunity from criminal liability to a person of 'unsound mind'?
7. Throw light on Article 20 of the Constitution of India.
8. Define Restitution?
9. What is pyromania?
10. Give two points of distinction between civil and criminal Administration of justice.

II SHORT NOTES (ANY 2)

12 marks

1. White Collar Crimes.
2. Differential Association Theory
3. Victim Compensation Scheme
4. Preventive theory of Punishment

III Solve (ANY 2)

12 marks

1. A boy was begging on the road and was found in bad company.
 - i). What is he categorized as under Juvenile Justice Act?
 - ii). What is the remedy available under Juvenile Justice Act to protect such children?
2. An accused was found guilty u/s 302 of IPC and was sentenced to undergo life imprisonment. During his period in jail, he was allowed benefit of release and had not misused his liberties.
 - i). On what ground can an accused be release while undergoing imprisonment?
 - ii) Give three grounds of distinction between Probation and Furlough.

Q.P. 100/1221

3. An accused is found guilty for Rape under IPC and was sentenced to life imprisonment.
 - i) What were the changes in IPC after nirbhaya case?
 - ii) What were the change in Juvenile laws after Nirbhaya case?
4. The accused was attacked by an assailant. In order to save himself, he fired the assailant who was under the influence of drugs, managed to escape, but in process four other persons were accidentally hit by the bullet.
 - i). What offences has the accused committed?
 - ii) What correctional method can be suggested?

IV. Answer in Detail (Any 2)

(24 marks)

1. State the difference between juvenile justice board and child welfare committee.
2. Explain in detail the Positive schools of criminology.
3. Explain in detail victimology.
4. Who is a recidivist? What are the causes and remedies of Recidivism?

O.P : 10011221

वेळ: २ तास

गुण: ६०

- सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. आवश्यक तेथे निर्णयविधी वापरा

प्र.१ खाली दिलेल्या सूचनांनुसार प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणत्याही सहा) (१२ गुण)

१. कोणत्या कायदानुसार ज्या कैद्याने त्याला पॅरोल मंजूर केला होता त्यातील कोणतीही अट पाळण्यात पुरेशा कारणाशिवाय अपयशी ठरल्यास त्याने तुरुंगात केलेला गुन्हा मानला जाईल?
२. क्रिमिनल प्रोसिजर कोड 1973 अंतर्गत भारतातील शेवटचा ज्युरी खटला कोणता आहे?
३. गुन्ह्याची कोणतीही दोन कारणे लिहा.
४. बळीरहित गुन्हा म्हणजे काय?
५. राममूर्ती विरुद्ध कर्नाटक राज्यामध्ये भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाने कोणत्या सुधारणांसाठी निर्देश दिले आहेत?
६. भारतीय दंड संहितेचा कोणते कलम 'विकलांग मनाच्या' व्यक्तीला गुन्हेगारी दायित्वातून सुट देतो स्पष्ट करा.
७. भारतीय राज्यघटनेच्या कलम 20 वर प्रकाश टाका.
८. पुनर्स्थापना किंवा रिस्टिट्यूशनची व्याख्या करा?
९. पायरोमॅनिया म्हणजे काय?
१०. दिवाणी न्याय प्रशासन आणि फौजदारी न्याय प्रशासन यांतील फरकाचे दोन मुद्दे लिहा.

प्र.२ नोट्स लिहा (कोणत्याही दोन) (१२ गुण)

१. व्हाईट कॉलर क्राईम्स किंवा पांढरपेशी गुन्हे
२. विभेदक सहयोजन सिद्धांत
३. बळी नुकसान भरपाई योजना
४. शिक्षेचा प्रतिबंधात्मक सिद्धांत

प्र.३ खालीलपैकी उत्तर द्या (कोणत्याही दोन) (१२ गुण)

१. एक मुलगा रस्त्यावर भीक मागत होता आणि व्हाईट संगतीत सापडला.
१) बाल न्याय कायदानुसार त्याचे वर्गीकरण काय आहे?
२) अशा मुलांचे संरक्षण करण्यासाठी बाल न्याय कायदांतर्गत कोणता उपाय उपलब्ध आहे.
२. एक आरोपी IPC च्या 302 अंतर्गत दोषी आढळला आणि त्याला जन्मठेपेची शिक्षा झाली. तुरुंगात असताना, त्याला सुटकेचा लाभ देण्यात आला आणि त्याने आपल्या स्वातंत्र्याचा गैरवापर केला नाही
१) तुरुंगवास भोगत असताना आरोपीला कोणत्या आधारावर सोडले जाऊ शकते?
२) फर्लो आणि प्रोबेशन यांतील फरकाचे तीन मुद्दे सांगा.

Q.P. : 10011221

३. एक आरोपी IPC च्या अंतर्गत बलात्कार या गुन्हात दोषी आढळला आणि त्याला जन्मठेपेची शिक्षा झाली.
४. १) निर्भया प्रकरणानंतर IPC मध्ये काय बदल झाले?
२) निर्भया प्रकरणानंतर बालगुन्हेगारी अधिनियम यांमध्ये काय बदल झाले?
५. आरोपीवर हल्लेखोराने हल्ला केला. स्वतःला वाचवण्यासाठी त्याने ड्रग्जच्या अंमलाखाली असलेल्या हल्लेखोरावर गोळीबार केला, तो पळून जाण्यात यशस्वी झाला, परंतु या प्रक्रियेत इतर चार जणांना चुकून गोळी लागली.
१) आरोपीने कोणते गुन्हे केले आहेत?
२) तुम्हाला त्यांच्यासाठी कोणती सुधारात्मक पद्धत सुचवायची आहे?

प्र.४ खालीलपैकी तपशीलवार उत्तर द्या (कोणत्याही दोन)

(२४ गुण)

१. बाल न्याय मंडळ आणि बाल कल्याण समितीमधील फरक सांगा.
२. क्रिमिनोलॉजीच्या सकारात्मक सिद्धांताचे तपशीलवार वर्णन करा.
३. बळीशास्त्र ही संकल्पना तपशीलवार स्पष्ट करा.
४. पुनरावृत्तीवादी कोण आहे? रेसिडिव्हिसम ची कारणे आणि उपाय काय आहेत?
